НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 52-654-01-168
Дата: 03 / 11 202 6 г.
16.20

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

52-ото НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме проект на Закон за допълнение на Закона за закрила на детето, ведно с мотиви и предварителна оценка на въздействието към него.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и обсъждане по установения ред.

2026 г.

гр. София

ВНОСИТЕЛИ:

BOZHIDAR PLAMENOV BOZHANOV
Digitally signed by BOZHIDAR PLAMENOV BOZHANOV
Date: 2026.11.03 15:32:18 +02'00'

ANNA MARINOVA BODAKOVA
Digitally signed by ANNA MARINOVA BODAKOVA
Date: 2026.11.03 15:38:57 +02'00'

ELISAVETA DIMITROVA BELOBRADOVA
Digitally signed by ELISAVETA DIMITROVA BELOBRADOVA
Date: 2026.11.03 16:07:35 +02'00'

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

З А К О Н

ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

(обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 17, 77 и 102 от 2018 г., бр. 17, 24, 58 и 101 от 2019 г., бр. 71 и 99 от 2020 г., бр. 62 от 2022 г., бр. 66 и 106 от 2023 г., бр. 39 и 79 от 2024 г. и бр. 54 от 2025 г., бр.23 от 2026г.)

§ 1. Създава се чл. 5в:

"Специализирана закрила на деца в интернет"

Чл. 5в. (1) Производителите на операционни системи за мобилни устройства и персонални компютри, които са контролиращи достъпа предприятия по смисъла на Акта за цифровите пазари, осигуряват софтуерни приложения за родителски контрол.

(2) Софтуерните приложения за родителски контрол трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да имат потребителски интерфейс на български език;
2. да са инсталирани по подразбиране на всички устройства след инсталацията на операционната система или след първоначална регистрация в съответния магазин за софтуерни приложения;
3. да използват списък със забранени или ограничени за използване софтуерни приложения и интернет адреси, одобрен от Държавната агенция за закрила на детето, съгласно методиката по ал. 7.
4. да поддържат одобрени от Държавната агенция за закрила на детето описания на рисковете от използване на забранени за деца софтуерни приложения и интернет адреси, които да бъдат показвани на родителите преди премахване на съответната забрана.
5. да изискват въвеждане на мотиви за премахване на забрана от страна на родител за софтуерни приложения и интернет адреси, определени като такива с висок риск от Държавната агенция за закрила на детето;
6. да не позволяват деактивиране преди навършване на 18-годишна възраст;

7. да поддържат автоматично отпадане на забрани след определена в списъците по ал. 4 възраст;
8. да предоставят основна информация за направените настройки за възраст и достъп до съдържание на останалите инсталирани софтуерни приложения.
(3) Производителите по ал. 1 предоставят на Държавна агенция за закрила на детето ежемесечно статистически данни за:
1. използването на софтуерни приложения за родителски контрол;
2. премахнатите забрани, разпределени по софтуерни приложения и интернет адреси;
(4) Държавната агенция за закрила на детето, съгласувано с министъра на вътрешните работи и министъра на иновациите и дигиталната трансформация, публикува списъка по ал. 2, т. 3 и списъка с високорискови софтуерни приложения и интернет адреси по ал. 2, т. 4 в отворен, машинночетим формат, съгласно методиката по ал. 7. В списъците може да бъде определена възраст, след която забраната за използване отпада автоматично. Производителите по ал. 1 обновяват тези списъци най-малко веднъж месечно.
(5) Производителите по ал. 1 осигуряват задължително въвеждане на дата на раждане при инсталация или при първоначална регистрация в съответния магазин за софтуерни приложения.
(6) Държавната агенция за закрила на детето, съвместно с министъра на иновациите и дигиталната трансформация и министъра на вътрешните работи, провеждат информационна кампания за използването на софтуерни приложения за родителски контрол.
(7) Държавната агенция за закрила на детето, съвестно с министъра на здравеопазването, приемат методика за оценка на риска от използването на софтуерни приложения и интернет страници от деца.
(8) На търговците се забранява продажбата на мобилни устройства и персонални компютри на непълнолетни.
(9) Задълженията за производителите по този член се прилагат по отношение на устройства, чието използване е установено в Република България"

§ 2. В чл. 45 се създават ал. 17 и 18:
"(17) Производител по чл. 5в, ал. 1, който не изпълни изискванията по чл. 5в, се наказва с имуществена санкция до 100 000 евро на ден.
(18) Търговец, който наруши забраната по чл. 5в, ал. 7, се наказва с глоба или имуществена санкция от 500 до 1000 евро.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. В Закона за предучилищното и училищното образование (обн., ДВ, бр. 79 от 2015 г.; изм., бр. 98 и 105 от 2016 г., бр. 58 и 99 от 2017 г., бр. 24, 92 и 108 от 2018 г., бр. 24, 42, 100

и 101 от 2019 г., бр. 17 и 82 от 2020 г., бр. 17, 34 и 102 от 2022 г., бр. 11 и 102 от 2023 г., бр. 23, 27 и 69 от 2024 г., бр. 26 и 64 от 2025 г. и бр. 69 и 85 от 2026 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се чл. 185а както следва:

„Чл. 185а. (1) Информационните и превантивните кампании в системата на предучилищното и училищното образование, свързани със защитата и безопасността на децата в дигитална среда, се провеждат въз основа на единни национални информационни и методически материали.
(2) Кампаниите по ал. 1 се координират от Националния съвет за закрила на детето по чл. 18 от Закона за закрила на детето.
(3) Единните национални информационни и методически материали по ал. 1 се утвърждават от министъра на образованието и науката по предложение на Националния съвет за закрила на детето и се използват от институциите в системата на предучилищното и училищното образование.“

2. В чл. 208 се създава ал. 4:
„(4) При провеждането на всяка родителска среща, както и периодично чрез средствата за комуникация между училището и родителите, класният ръководител осигурява информирането на родителите относно мерките за специализирана закрила на децата в интернет по чл. 5в от Закона за закрила на детето и относно условията и реда за използване на предвидените в същия член софтуерни приложения за родителски контрол.“

§ 4. Министерският съвет приема необходимите изменения в държавните образователни стандарти в шестмесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 5. Националният съвет за закрила на детето представя на министъра на образованието и науката предложение за единните национални информационни и методически материали по чл. 185а в шестмесечен срок от влизането в сила на този закон.

ВНОСИТЕЛИ:

BOZHIDAR PLAMENOV BOZHANOV
Digitally signed by BOZHIDAR PLAMENOV BOZHANOV
Date: 2026.11.03 15:28:54 +02'00'

ANNA MARINOVA BODAKOVA
Digitally signed by ANNA MARINOVA BODAKOVA
Date: 2026.11.03 15:39:18 +02'00'

ELISAVETA DIMITROVA BELOBRADOVA
Digitally signed by ELISAVETA DIMITROVA BELOBRADOVA
Date: 2026.11.03 16:07:57 +02'00'

Мотиви
към Законопроект за допълнение на Закона за закрила на детето

С настоящия законопроект се предлага прагматично решение на проблема с достъпа на деца до социални мрежи и други неподходящи или криещи рискове платформи/приложения/интернет страници.

Негативният ефект на социалните мрежи върху психичното здраве на децата е научно установен и е необходимо да бъдат взети спешни мерки.

Предвижда се алтернатива на системите за проверка на възрастта - засилване на ролята на приложенията за родителски контрол, чрез които много по-ефективно може да бъде ограничаван достъпа в зависимост от оценката на риска на съответната платформа/приложение.

Проверката на възрастта от страна на доставчиците на онлайн платформи е подход, който създава съществени проблеми, както е видно в държави, които вече са го въвели. Забраната се заобикаля масово (чрез VPN), а въвеждането на проверка на възрастта на практика означава, че всеки гражданин трябва да се идентифицира онлайн с реалната си самоличност, за да може да използва основни услуги.

В опит да реши проблема с доказването на самоличност, който води до множество проблеми с личните данни, Европейската комисия разработи механизъм за доказване на възраст без разкриване на друга идентифицираща информация. Разработеното приложение е първа стъпка преди същият механизъм да бъде включен в европейските портфейли за цифрова самоличност.

Макар това да звучи като разумен компромис, а приложението да е технически добре осмислено и реализирано, то има фундаментален проблем - при пълно гарантиране на личното пространство то може да бъде заобикаляно; а ако се въведат мерки срещу заобикалянето му, това поставя под въпрос основните гаранции за личното пространство.

Експертът по киберсигурност Пол Мур е разработил прототип, който демонстрира фундаментална слабост на избрания подход - че е възможно да се използва чуждо приложение за доказване на възраст, като това може да бъде превърнато в услга, вкл. от недоброжелатели, които събират лични данни на деца, за да предоставят т.нар. атестация за възраст. Дори в училищен контекст е напълно реалистично един ученик, навършил 18 години, да помогне чрез своето приложение на всички ненавършили 18 или 16 години ученици да си регистрират профили.

Именно по тази причина настоящият законопроект предлага друго решение, обсъждано дълго време в експертни кръгове - използването на приложенията за родителски контрол за постигане на същите цели.

Приложенията за родителски контрол в момента не са достатъчно интуитивни, имат проблеми в работата и не са достатъчно масово използвани. Но техният потенциал е да дадат решение на повишените рискове за здравето на децата при наличие на подходяща регулаторна рамка.

На първо място, ограниченията там не могат да бъдат заобикаляни чрез VPN - ако едно приложение и интернет адрес бъдат ограничени чрез такова приложение, това се случва по начин, интегриран с операционната система и не може да бъде заобиколено чрез VPN.

Такъв подход няма да изисква самите социални мрежи да реализират проверка на възрастта, тъй като тя ще се случва на устройството. Именно по тази причина ще бъдат запазени всички гаранции за защита на данните онлайн, тъй като лични данни няма да бъдат споделяни със социалните мрежи и няма да се налага всеки потребител да доказва, че е над 16/18 г. със средство за електронна идентификация.

За целта се въвеждат задължения за производителите на операционни системи, които създават и приложенията за родителски контрол за съответните операционни системи - те да бъдат инсталирани на всяко устройство, да поддържат потребителски интерфейс на български и да използват настройки по подразбиране, определени от Държавна агенция за закрила на детето, на база на методика за оценка на риска на съответните приложения/платформи. Това ще позволи много по-гъвкаво и динамично ограничаване на достъпа - напр. до едно прложение до 12 г, до друго - до 14 г., до трето - до 16г. и т.н. Но това ще бъдат настройки по подразбиране - в крайна сметка родителят ще има пълен контрол върху тези настройки.

Предложените мерки съчетават техническите възможности за родителски контрол с оценка на риска и системно информиране на родителите чрез институциите в системата на предучилищното и училищното образование. По този начин се създават условия за последователна превенция на рисковете в дигиталната среда, при която ограниченията са съобразени с възрастта на детето, а родителите разполагат с необходимата информация за вземане на отговорни решения. В съчетание с мерките за ограничаване на функционалности на онлайн платформите, насърчаващи прекомерна и зависима употреба, предлаганата уредба цели по-ефективна защита на психичното здраве и развитието на децата.

ВНОСИТЕЛИ:

BOZHIDAR PLAMENOV BOZHANOV
Digitally signed by BOZHIDAR PLAMENOV BOZHANOV
Date: 2026.11.03 15:32:42 +02'00'

ANNA MARINOVA BODAKOVA
Digitally signed by ANNA MARINOVA BODAKOVA
Date: 2026.11.03 15:39:46 +02'00'

ELISAVETA DIMITROVA BELOBRADOVA
Digitally signed by ELISAVETA DIMITROVA BELOBRADOVA
Date: 2026.11.03 16:08:13 +02'00'

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

I. Част първа

Елементи на оценката	Аргументация
Основания на законодателната инициатива	Основание за законодателната инициатива е необходимостта от по-ефективна закрила на децата от рисковете за тяхното психично здраве и развитие, свързани с достъпа до неподходящо съдържание и прекомерното използване на онлайн платформи. Предлага се засилване на ролята на приложенията за родителски контрол чрез задължителното им предоставяне, въвеждане на съобразени с възрастта ограничения въз основа на оценка на риска и системно информиране на родителите, с цел осигуряване на достъпни средства за превенция и отговорно управление на достъпа на децата до дигиталната среда.
Заинтересовани групи	Заинтересовани лица са децата и техните родители, производителите на операционни системи, обхванати от законопроекта, търговците на мобилни устройства и персонални компютри, образователните институции и педагогическите специалисти, Държавната агенция за закрила на детето, Националният съвет за закрила на детето и компетентните министерства.
Анализ на разходи и ползи	Не се очакват допълнителни административни разходи, тъй като не се правят промени водещи до такива разходи.
Административна тежест и структурни промени	Не се предвиждат и не са необходими административни промени, като закриване, сливане или създаване на нови административни структури.

Елементи на оценката	Аргументация
Въздействие върху нормативната база	Прилагането на законопроекта изисква приемане на методика за оценка на риска от използването на софтуерни приложения и интернет страници от деца и изменения в относимите държавни образователни стандарти в шестмесечен срок от влизането в сила на закона. Предвиждат се също утвърждаване на единни национални информационни и методически материали за превантивните кампании в образователните институции и одобряване и актуализиране на списъци със забранени или ограничени за деца приложения и интернет адреси.
Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие	Предложението не засяга спазването на принципа на равенство съгласно българското законодателство и за равното третиране от държавата на българите и българските граждани, живеещи извън страната.

ВНОСИТЕЛИ:

BOZHIDAR PLAMENOV BOZHANOV
Digitally signed by BOZHIDAR PLAMENOV BOZHANOV
Date: 2026.11.03 15:35:29 +02'00'

ANNA MARINOVA BODAKOVA
Digitally signed by ANNA MARINOVA BODAKOVA
Date: 2026.11.03 15:40:08 +02'00'

ELISAVETA DIMITROVA BELOBRADOVA
Digitally signed by ELISAVETA DIMITROVA BELOBRADOVA
Date: 2026.11.03 16:08:29 +02'00'